

II. správa SNB

analytický odbor

V Praze dne 30. června 1989

Č.j.: CB - 0077/130/03-89

Výtisk číslo: 2.
Příloha : 7/15

Denní situační zpráva č. 130/89 ze dne 30. 6. 1989

K bodu 2 a/ : č. 1

K bodu 2 b/ : č. 2, 3, 4

K bodu 3 : č. 5

K bodu 4 : č. 6, 7

Vyhotoveno 1x + 1x Foto :

č. 1 - OA 1 vos

č. 2 - DOKO

č. 3 - I. Zničeno

č. 4 - Zničeno

č. 5 - Zničeno

č. 6 - Zničeno

Náčelník II. správy SNB

plk. PhDr. Karel VYKYPĚL

420

Výtisk č.: 2.
Počet listů: 3.

K bodu 2 a/

Rozdělovník č. 1

Od konce roku 1987 do současné doby je zjišťován zvýšený zájem pracovníků politicko-ekonomického a obchodního oddělení ZÚ USA v Praze o přestavbu hospodářského mechanismu s orientací na oblast jaderné energetiky, elektrotechniky, zemědělství, ekologii a životní prostředí. Rada politicko-ekonomického oddělení Clifford BOND, I. tajemník téhož oddělení Harvey LAMPERT a od března tohoto roku i I. tajemník ekonomického oddělení Jeanet SPECKOVÁ, v uváděném období uskutečnili řadu jednání s československými vedoucími pracovníky z uvedených oblastí, a to jak na ZÚ USA v Praze, tak i přímo v jednotlivých podnicích.

Zájem Američanů o osobní kontakty s vedoucími pracovníky československých průrodních podniků, pracovníky vysokých škol včetně různých jazykových institutů prakticky na celém území ČSSR je systematicky doplňován a navazuje na organizování schůzek v československé řídicí a plánovací sféře národního hospodářství. V prvním pololetí tohoto roku byl zaznamenán nárůst styků s pracovníky Státní plánovací komise, Prognostického ústavu ČSAV, Ekonomického ústavu ČSAV, Československé obchodní komory, Československé obchodní banky a další. Tuto aktivitu lze jako souběžně doplňovanou hodnotit i ve vztahu na tyto pracovníky.

Je zřejmé, že se jedná o přesně cílenou a soustředěnou činnost, prováděnou nejen pracovníky jednotlivých oddělení ZÚ USA v Praze a jeho vedení, ale i novinářů, kulturních a jiných pracovníků při soustřeďování poznatků z legálních pozic s příznaky koordinace.

Přestože Spojené státy československo americké spolupráci v oblasti ekonomické nepřikládají v posledních letech zvláštní význam jsou v posledních dvou letech zjišťovány příznaky, nasvědčující tomu, že československé ekonomické oblasti je z pozice diplomatické mise USA věnována mimořádná pozornost. V určitých obdobích se pracovníci ZÚ USA v Praze orientují na některá z vybraných odvětví československého národního hospodářství či konkrétní podniky, orgány nebo organizace, kterým poté věnují maximální pozornost.

V rámci běžně zjišťovaných informací o výrobních programech, plánech dovozu, vývozu a pod. je v souvislosti s přestavbou československého národního hospodářství zaznamenán zájem o stav připravenosti československých výrobních podniků na nové formy řízení a jejich první zkušenosti s přestavbou. Zajímají se o otázky, spojené se zakládáním společných podniků, včetně právního zakotvení ochrany investic.

Trend ověřování možností pronikání amerického kapitálu do ČSSR, lze v současné době charakterizovat jako přípravnou fázi v průběhu, které je maximálně využíváno legálních pozic, zejména diplomatických. Do této činnosti jsou aktivně zapojováni nejenom profesionální američtí diplomaté, ale i osoby, které jsou aktivně rozpracovány pro podezření z příslušnosti ke speciálním službám USA.

Jako nového přístupu Spojených států lze například označit založení společného podniku CASINO ČEDOK SUN GOLD PRAGUE LTD. /smlouva podepsána dne 7. 6. 1989 v Praze/ mezijehož zakladatele patří firma COIL FINANCIAL GROUP z Los Angeles v USA /kromě ČEDOKU Praha je členem dále kanadská společnost SUN GOLD DEVELOPMENT INTERNATIONAL LTD z Vancouveru/. Obdobně lze charakterizovat i činnost americké organizace People To People v posledních dvou letech. Jednou z jejich posledních iniciativ je připravovaná návštěva skupiny 40-ti členů organizace, která má ČSSR navštívit v termínu 31. 8. - 3. 9. 1989. Předmětem jejich zájmu v ČSSR jsou setkání s československými odborníky v oboru stavebnictví včetně osobních prohlídek zájmových staveb v ČSSR.

S orientací na stavebnictví v ČSSR, konkrétně pak v oblasti výstavby hotelů za účasti US firem, koresponduje osobní zainteresovanost amerického velvyslance NIEMCZYKA, který československé straně nabízel zprostředkování kontaktů na příslušné americké firmy například na firmu MERIATT, která v tomto směru projevila vážný zájem o spolupráci s československými partnery.

K oblasti československé americké spolupráce v oboru stavebnictví je následně, po iniciativě ZÚ USA, registrována československá iniciativa, konkrétně konzultačního střediska Československé obchodní komory. Uvedené pracoviště v těchto dnech kontaktovalo obchodní oddělení ZÚ USA v Praze a nabízelo možnosti vytvořit společný podnik s US firmou, která by měla zájem o přestavbu historických objektů v ČSSR na luxusní hotelové nebo restaurační zařízení. Za československou stranu mají o tuto spolupráci zájem restaurace v Mostě.

Jedná se o tématickou informaci z poznatků z období od roku 1987 do současné doby. Poznátky byly získány Prameny č. 1, 2 a 3, jsou hodnověrné a lze je využít v informačním toku FMV.

Aktivitám pracovníků ZÚ USA v Praze je nadále věnována pozornost.

X. odb.

ARCHIV BEZPEČNOSTI
Zrušen stupeň utajení (svazku) dnem 1. 7. 2008

425

Výtisk číslo: 2.
Počet listů: 1.

K bodu 2 b/

Rozdělovník č. 1

Člen "organizačního výboru" k zajištění oslav 90. narozenin kardinála TOMÁŠKA, bohoslovec Richard TŮMA se vyjádřil, že se jim nepodařilo vlastními silami zajistit technicky katedrálu sv. Víta. Proto konzistoř požádala o pomoc ZŮ USA v Praze. Dostali příslib plného technického zabezpečení prostoru katedrály. Jedná se o pokrytí prostoru průmyslovou televizí, případně i přidání ozvučení. Kněžiště má být snímáno dvěma kamerami a přenášeno přes televizní přijímače technikou firmy JVC v kombinaci se SONY podle toho, co narychlo seženou.

Dle TŮMY se pokusí zajistit vyvedení přenosu obrazu i zvuku před katedrálu sv. Víta, kde očekávají dne 1. 7. 1989 v průběhu slavné mše sročení velkého počtu věřících, kteří se nevejdou dovnitř.

Poznatek byl získán dne 29. 6. 1989, Pramenem č. 1, je hodnocen jako seriózní a je možno ho využít v informačním toku FMV.

V souvislosti s oslavami narozenin TOMÁŠKA jsou realizována opatření dle projektu HRAD.

9. odb.

426

Výtisk číslo: 2.

Počet listů: 2.

K bodu 2 b/

Rozdělovník č. 1

Mezi pracovníky ČSAV se znovu začínají projevovat tendence, negativně zasahovat do společenského a politického dění. Po podpisové akci na podporu Václava HAVLA chtějí nyní založit tzv. "Nezávislé sdružení pracovníků vědy a výzkumu".

RNDr. Vladimír FUČÍK, CSc se v rozhovoru se svým přítelem a spoluprátelem v laickém hnutí říim. kat. církve Adolfem RÁZKEM a Dr. Jiřinou ŠIKLOVOU, vyjádřil, že byl na shromáždění vědeckých pracovníků v salonku koleji jedné z VŠ v Praze, kde bylo přítomno 49 osob.

Projednávalo se čtyřbodové provolání o vytvoření společnosti vědeckých pracovníků. V poměru 24 : 25 hlasům se zatím nedohodli, zda by organizaci nazvali "Sdružení pracovníků vědy a techniků" nebo "Sdružení pracovníků vědy a výzkumu" a oficiálně požádali o registraci, nebo "Nezávislé sdružení pracovníků vědy a výzkumu", jehož vytvoření by se ihned vyhlásilo. Zaměření by se mělo týkat odborných expertiz a vědeckých problémů, nebo i politických stanovisek. Toto provolání by rozšířili po již dříve zjištěných adresách. /podpisová akce k Václavu HAVLOVI/.

K posouzení návrhů se ustanovilo jádro 10 osob, které by materiály příslušně upravilo. Celé plénum by se potom znovu sešlo k odsouhlasení.

Hlavními organizátory mají být vědečtí pracovníci z fyzikálně--
matematických oborů a 4 z oborů přírodovědných. Mezi čtyřmi jsou
RNDr. FUČÍK a Dr. Václav HOŘEJŠÍ. Chtěli, aby jejich akci podpořil
i akademik Otto Wichterle, ale jmenovaný se odmítl na věcech
podílet.

Poznatky byly získány dne 13. 6. 1989 Pramenem č. 2 a jsou
hodnoceny jako pravdivé. Při jejich použití v informačním
toku FMV je třeba dbát na zachování konspirace Pramene.

Jsou realizována opatření zaměřená k získání dalších
konkrétních poznatků, zejména k ustanovení hlavních organizáto-
rů celé akce a k získání programového prohlášení. Dle výsledků
budou přijata další opatření.

9 odb

ARCHIV BEZPEČNOSTNÍHO STŘEŽENÍ
Zrušen stupeň utajení (svazku) dnem 1. 1. 2008 podle ustanovení § 15 odst. 3 zák.

Výtisk číslo: 2.
Počet listů : 2.

K bodu 2. b/

Rozdělovník č. 1

V souvislosti s pozváním bývalého 1. tajemníka ÚV KSČ Alexandra DUBČEKA na letní přednáškové kurzy, které pořádá ve dnech 24. - 28.7.1989 univerzita COMPLUTENSE v Madridu, byly získány následující doplňující informace :

- Alexandr DUBČEK pozvání do Španělska přijal a předpokládá, že se v jeho záležitosti bude angažovat španělské velvyslanectví v Praze. Dne 22.6. požádal o vydání výjezdní doložky s předpokladem výjezdu po 20.7.1989.
- Dne 13.6.1989 se měl Alexandr DUBČEK zúčastnit slavnostního oběda, který pořádal ve své rezidenci španělský velvyslanec p. DICENTA /v průběhu setkání měly být mimo jiné projednány otázky související s výjezdem DUBČEKA do Španělska/. Plánované setkání s DUBČEKEM však bylo ze strany p. DICENTY odvoláno a přeloženo až na konec měsíce června. Důvodem daného rozhodnutí byla skutečnost, že DICENTA se měl dne 21.6.1989 zúčastnit důležitého oficiálního setkání s ministrem zahraničních věcí ŽSSR s. JOHANESEN a obával se toho, že by toto setkání mohlo být čs. ministrem odvoláno, kdyby schůzka s DUBČEKEM byla čs. bezpečnostními orgány odhalena.

Případný výjezd Alexandra DUBČEKA do Španělska bude mít při účasti zahraničních lektorů /letních přednáškových kurzů se mají mimo jiné zúčastnit W. BRANDT, gen. taj. OSN J. PEREZ de CUELLIAR, Z. BRZEZINSKI, Z. MLYNÁŘ, G. GERASIMOV apod./ značný nežádoucí politický ohlas ve sdělovacích prostředcích a politických kruzích západních států, včetně prostředí čs. emigrace a politické opozice v ČSSR. Cesta A. DUBČEKA by zřejmě byla opětovně zneužita levicově orientovanými západními politickými stranami k nastolování problémů spojených s politickou rehabilitací Alexandra DUBČEKA a dalších představitelů "Pražského jara", včetně vyvíjení nátlaku na Sovětské a čs. vedení, pokud jde o aktuální otázku spojenou s přehodnocením vstupu spojeneckých vojsk států VS v roce 1968 do ČSSR, anulace "Poučení", apod.

V případě výjezdu Alexandra DUBČEKA dojde rovněž k dalšímu posílení jeho politických ambicí a vlastní prestiže v zahraničí.

Poznatky byly získány v průběhu měsíce června 1989 Prameny č. 1, 2 a 3. Jsou hodnoceny jako seriózní a lze je využít v informačním toku FMV.

Další opatření k osobě DUBČEKA budou přijata na základě rozhodnutí příslušného politického orgánu, které však musí být vydáno do 20.7.1989.

10. odb.

ARCHIV

Zrušen stupeň utajení

470

[REDACTED]
Výtisk číslo: 1.
Počet listů: 2.

K bodu 3/

Rozdělovník č. 1

V souvislosti s prováděnými opatřeními při odletech účastníků /delegátů/ XIII. SFMS do Pchjong-jangu byl na letišti Praha - Ruzyně zjištěn kritický stav s odbavováním letů ČSA při zvýšeném letním provozu. Příčinou je nedostatečný počet členů létajícího personálu ČSA /výkonných pilotů a zejména palubních průvodčích/.

Uvedený stav je důsledkem nedobré kádrové politiky vedení ČSA, které problém zná a neřeší jej 6 let. Létající personál má nalétáno více letových hodin, než povoluje norma, zvyšuje se nemocnost, v důsledku nesplnění jazykových testů byly odebrány některým pilotům pilotní diplomy a byl vydán pákaz brigádních závazků.

Situace je náhradně řešena kombinací letů za pomoci cizích přepravců /AEROFLOT, BALKAN/ a výpomocí letové správy FMV. Kritický stav je zejména na linkách do Varny, Splitu a Leningradu.

Cestující jsou v některých případech přepravováni do místa určení s velkým zpožděním nebo náhradní dopravou - vlaky ČSD. Na letišti Praha - Ruzyně vzniká mezi cestujícími nezdavá

atmosféra, jsou zjišťovány hrubé urážky stranických a státních činitelů a je kritizována současná politika strany a přestavba NH.

Létající personál ČSA kritizuje vedení ČSA pro špatnou kádrovou politiku, nezabezpečení potřebného množství personálu apod. Vzniká rivalita mezi létajícím personálem LS FMV a ČSA, neboť LS FMV provádí dálkové lety, prakticky bez odpočinku, zatímco ČSA v cílových letištích se zdržuje i několik dní. U pracovníků ČSA vzniká obava, aby následně nebyly upraveny odpočinkové normy.

Poznatky byly získány 24. a 25.6.1989 Pramenem č. 3 a jsou hodnoceny jako pravdivé. Je možno je využít v informačním toku.

Jsou realizována opatření ke sledování situace u ČSA v současném zvýšeném provozu z hlediska jeho zabezpečení.

ARCHIV BEZPEČNOSTNÍHO STANOVISKA
Zrušen stupeň utajení (svazku) dnem 1. 7. 2008
19. 08. 2008

Výtisk č. 2
Počet listů : 2

K bodu 4/

Rozdělovník č. 1

Pracovníci FMHSE hodnotí 14. zasedání ÚV-KSČ k VTR značně skepticky z pohledu zlepšení se situace v ČSSR, t.j. dostatku nových strojů a zařízení, moderních výkonných a cenově dostupných výrobků i exportu schopných čs. výrobků. Na FMHSE koluje názor, že tak jako se nepodařilo splnit závěry zasedání ÚV-KSČ z roku 1984 a 1987, tak se nepodaří splnit závěry ani 14. zasedání ÚV-KSČ. Proces dostižení technické úrovně VKS odhadují na 10 let. Diskutuje se zde otázka omezování řídicí funkce FMHSE, vzhledem k tomu, že státní podniky si budou o všem rozhodovat sami. Mnozí pracovníci FMHSE upadají v pesimismus, pocit bezperspektivnosti a ztráty životní jistoty, bezradnosti a skepticismu, což nachází výraz v nezájmu a laxním přístupu k práci.

V souvislosti se 14. zasedáním ÚV-KSČ k VTR je kritizován fakt, že jejich ministerstvo, kterého se projednávané problémy nejvíce týkají (prakticky téměř všichni zaměstnanzi až po ředitele odborů) nebyl se zprávou a podklady pro 14. zasedání seznámen.

Pracovníky a především komunisty rozladila i ta skutečnost, že uvedené otázky ve vztahu k 14. zasedání nebyly nikde projednány na stranické půdě a to ani informativní formou, takže se nikdo k nim nemohl jako komunista vyjádřit.

Poznatky byly získány 15.6.1989 Pramenem č. 1, jsou hodnoceny jako seriózně přenesené a je možno je využít v informačním toku FMV.

Názorové hladině na FMHSE je nadále věnována pozornost.

1. 10. 1986

ARCHIV BEZPEČNOSTNÍCH SLUŽEB
Zrušen stupeň utajení (svazku) dnem 1. 1. 2008 podle ustanovení § 157 odst. 3 zák. 412/2005 Sb.

Výtisk číslo: 2
Počet listů: 3

K bodu 4

Rozdělovník č. 1

Při hodnocení spolupráce s ČSSR a dalšími socialistickými zeměmi pracovník ze SFRJ SAVIČ k otázce dvoustranné spolupráce mezi SFRJ a ČSSR uvedl, že současná ekonomická krize v SFRJ neskýtá potřebné záruky pro úspěch rozvoje jednotlivých forem přímých vztahů. Tato skutečnost je dominující překážkou při navazování a dalšího rozvíjení společného podnikání se SFRJ.

S prohlubující se krizí bude kladena v SFRJ vůči zahraničním dovozcům celá řada překážek ve formě kontigentů, dovozních povolení a dalších restriktivních opatření. Dodal však, že v kontextu těchto omezení vzrůstá význam kooperace umožňující snazší přístup ČSSR na trh SFRJ. Kooperované výrobky jsou z hlediska jugoslávského zákonodárství považovány za domácí, což znamená, že se na ně nevztahují dovozní povolení, jsou na ně uvaleny nižší daně a jsou prosty dalších omezení, jejich zavedením si SFRJ zlepšuje a bude zlepšovat zahraničně platební bilanci. V této souvislosti dodal, že opatření, podnikaná vládou A. MARKOVIČE od března 1989, směřují k postupné liberalizaci dovozu. Vzhledem k tomu, že většina z nich je ještě ve stádiu rozpracování, nelze prozatím explicitně vymezit jejich konkrétní dopad na vytváření nových, vyšších forem

spolupráce s ČSSR, včetně zakládání společných podniků.

Dalším okruhem je metodika devizových normativů, uplatňovaná vůči SFRJ.

SAVIČ uvedl, že jugoslávská strana má neustále připomínky k tomu, že systém devizových normativů, uplatňovaných od 1.1.1988 výrazně zpomalil kontraktační jednání na rok 1989 a další léta. Tento způsob prakticky zrušil po léta uplatňované vazbové obchody. Za dnešní situace je prakticky nemožné sjednávat odhody v oblasti československého nákupu potravinářských výrobků za československý vývoz strojů a zařízení. Zavedení devizových normativů pro státní podniky znamená roztržnění této agendy do desítek podniků z hlediska čs. vývozu a prakticky nemožnost zkoordinovat potřebné dovozy na čs. straně. Obě strany, dle vyjádření SAVIČE však mají zájem o podstatné zvýšení výměny zboží v obráběcích strojích. Pokud se týká vytvoření společných čs.-jugoslávských podniků, má jugoslávská strana řadu dotazů k problematice zakládání společných podniků zejména s účastí čs. výrobních subjektů. SAVIČ uvedl, že v ČSSR není dosud vidět žádná aktivita. Samotná Jugoslávie má velký zájem na vytvoření společných čs.-jugoslávských podniků a to zejména na území SFRJ.

K otázkám přestavby jak v SFRJ, tak i v dalších socialistických zemích, SAVIČ sdělil, že praxe v posledních 10-ti letech celkem jasně ukázala, že současný ekonomický systém Jugoslávie má defekty, tak, jako je tomu i v ČSSR a dalších socialistických zemích. Koncepce reforem by měla vycházet tedy z toho, že pro zabezpečení urychleného rozvoje národních hospodářství a zvýšení efektivnosti na úrovni vyspělých zemí musí zavrhnout "váhání a dogmy" ve ^{oblasti} vztahu úlohy zboží výroby za socialismu a zavést do ekonomiky tržová kritéria a metody hospodaření jako např. podnik - výrobce zboží, zisk jako cíl hospodaření, soutěž podniků, obchodní riziko, ekonomické sankce a autonomie bank při zachování adekvátní úlohy statutárně právního státu, odpovídající novým podmínkám společenského plánování.

Situaci v MLR SAVIČ hodnotil tak, že MLR prodělává nejtěžší společenskou krizi od roku 1946. Dle jeho informací je strana roztržena na několik "frakcí" ať již "levých nebo pravých", není jednotná a ztratila jakýkoliv vliv na dění v zemi. Pozee kontroluje stav věci a vývoj přenechává "osudu". Dodal, že v MLR sympatizovalo se stranou přibližně 30% obyvatelstva za to na 50% měly vliv USA. USA cílevědomou činností prostřednictvím "ekonomických pák" docílily změn v politickém systému, což není tajemstvím. Situaci v MLR není možné srovnávat se situací v ČSSR nebo dalších socialistických zemích, mimo PLR.

Poznatek byl získán dne 7. června 1989, Pramenem č. 1. Je hodnocen jako seriózně přenesený a je možno jej využít v informačním toku FNV.

ARCHIV BEZPEČNOSTI
Zrušen stupeň utajení (svazku) dnem 1. 1. 2008 podle usnesení 376/2008 Sb. odb